

Katolický mesačník

číslo 1
máj 1988

SamizdatSK

Bratia a sestry!

"Katolícky mesačník" Vás chce každý mesiac objektívne informovať o významnejších udalostiach z náboženského života doma i v zahraničí /prednostne zo socialistických štátov - kvôli porovnaniu/, a poskytovať Vám hodnotný študijný materiál.

V tomto prvom čísle nájdete:

- informáciu o nádhernom uzavretí podpisovej akcie:
kardinál Tomášek poslal veľmi otvorený list vláde ČSSR....str.2-4
a list nám veriacim v Československustr.5-6
- poznámky juhoslovnaských biskupov k zmenám ústavy Soc.feder.
republiky Juhoslávie. Je to príklad starostlivosti arcipastierov o duchovné dobro im zverného Božieho ľudustr.7-10
- drobnejšie informácie z Vatikánu, Bulharska, ČSSR, Kuby,
Poľska, Vietnamu a ZSSR str.11-14
- študijný materiál pre naše krúžky /prevzatý z moravského
samizdatu "Společenství"/: Čo je a čo nie je spoločenstvo"-s.15-21.

Bratia a sestry, šírte Katolícky mesačník oklepávaním!

- Prosíme o modlitby za redakciu, redakcia sa modlí za vás!
Sedembolestná Patrónka Slovenska, oroduj za nás!

Vládě Československé socialistické republiky
k rukám předsedy Lubomíra Štrougala
Nábřeží kapitána Jaroše 4, Praha 1

Vážený pane ministerský předsedo,

považuji za svou povinnost sdělit Vám a Vaším prostřednictvím členům Vaší vlády své stanovisko k událostem prvních měsíců tohoto roku, které se dotýkají vztahu katolické církve a státu. Musím se ohrdit proti způsobu, jakým na ně reagovali někteří veřejní činitelé a sdělovací prostředky. Chci také osvětlit pravý význam těchto událostí v širších souvislostech a poukázat na nutnost vyvodit z nich správné důsledky.

Dne 1. ledna 1988 bylo zahájeno podepisování petice nadepsané Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů. Ústava našeho státu zaručuje občanům právo podávat petice a dostávat na ně odpovědi. Iniciátor, katolický laik, navíc její podepisování předem oznámil Generální prokuratuře sdělením ze dne 7.12.1987. Obdobně informoval i Vás, pane předsedo vlády, a další vysoké činitele dopisem ze dne 20.12.1987. K němu přiložil text petice a také výzvu věřícím, obsahující výslovně její hlavní záměr: "Docílení zásadního obrátu ve vztahu státu k církvi".

Tato akce vyšla z katolického lidu. Uvítal jsem ji a podpořil také proto, že moje mnohaleté úsilí o normálnější život církve a věřících u nás nepřineslo téměř žádné výsledky. Moje četná počání odpovědným státním činitelům zůstala bez odpovědi.

Žádný orgán petici nezakázal. Dověděl jsem se však o mnoha pokusech potlačit její podepisování zastrahováním. Byla také rozpoutána dezinformační kampaň proti jejím autorům a signatářům i proti mé osobě. Sdělovací prostředky se neostýchaly používat slovník padesátých let. U věřících, a nejen u nich, vzbudila tato kampaň oprávněné rozhořčení. Neopak petice si získala takový souhlas, že se do dnešního dne u mne sešlo přes půl milionu podpisů. Takové je pravda o petici.

Její pravý smysl je možné pochopit jen v historické souvislosti. Petice je dosud nejmohutnější a nejzřetelnější, ale zdaleka ne první projev mínění a vůle našich věřících. Po čtyři desetiletí dává katolický lid různými způsoby najevo svůj nescuhlas s církevní politikou státu. Ta byla koncipována v duchu tehdy vládnoucí ideologie stalinismu. Dosud nebyla zásadně revidována. Její represivní a nespravedlivý charakter zakusily miliony věřících a jejich dětí v podobě různého šikanování a diskriminačních zásahů v oblasti povolání, vzdělání atd. Velmi mnozí z nich, zvláště řeholní osoby, kněží a biskupové, ale i četní laici zaplatili svou věrnost životu podle víry a duchovnímu povolání dokonce léty strávenými v internaci, v pracovních táborech, ve vězeních, někteří i ztrá-

tu života. Náboženská praxe, pokud byla vyloučena z úzkého rámce povolené pastorace - řeholní společenství, náboženská literatura a mnoho jiného - pokračovala neveřejně a byla tvrdě postihována právě proto, že byla mlčenlivým protestem proti plánované likvidaci víry a církve. Při sebemenším uvolnění ukázali věřící tutéž vůli nenechat víru odumřít, a to tím, že přestali tajit svou aktivitu, pokud začala být tolerována. Konečně v posledních letech začalo přibývat i výslovných projevů v podobě petic a stížností.

Pokojná manifestace věřících, modlících se na náměstí v Bratislavě dne 25. března 1988, proti níž Bezpečnost bezdůvodně uplatnila drastické násilí, je spolu s masovou podporou petice jen pokračováním neutuchající snahy věřících o svobodu víry a církve. Zároveň se tu ozřejmilo, že vztah státu k církvi se ocitl v krizi. Dosavadní církevní politika může pokračovat jen za cenu násilí. Násilí ovšem krizi neřeší, ale prohlubuje. Katolíci jsou si vědomi svých práv, budou je dále požadovat a jsou odhodláni přinášet oběti.

Katolický lid z Čech, Moravy i Slovenska už dříve mnoha způsoby a nyní statisíci podpisů, které zastupují miliony dalších katolíků, projevil mně svou plnou důvěru. Tento morální mandát mne nejen opravňuje, ale přímo zavazuje k tomu, abych nemčel. Proto jménem našich katolických věřících latinského i řeckého obřadu prohlášu: Žádáme změnu postoje státu k církvi. Nemceme jít cestou konfrontace, ale dialogu!

Jsem přesvědčen, že v nynějším stavu naší společnosti je to nejen rozumné a správné, ale zcela nutné. Naše veřejnost je stále citlivější na příkory vůči komukoliv. Světová veřejnost sleduje velmi pozorně, jak se dodržují nebo pošlapávají lidská práva, včetně náboženských, která jsou zaručena též řadou mezinárodních dohod. Tato práva není nadále možné upírat ani našim věřícím. Není možné považovat je za občany s omezenými právy a církev za skupinu, kterou je zapotřebí držet pod zvláštním "státním dozorem" podepřeným sankcí trestního zákona. Není možné pod heslem "uspokojování" náboženských potřeb zvenčí diktovat obsah a rozsah křesťanského života a ignorovat názor křesťanů samých. Není možné, aby se státní moc vměšovala do vnitřních záležitostí církve. Není možné trpět zasahováním najrůznějších veřejných činitelů do soukromí věřících.

Tento dosavadní stav společnost destabilizuje a nikomu neprospívá. Je nejvyšší čas situaci řešit. Toho se nedosáhne jednostranným diktátem, ale společně dialogem. Tím rozumím jednání dvou partnerů, kteří se vzájemně respektují a mají upřímnou vůli dospět k seriózní dohodě.

Partnerem za katolickou církev je především Svatý stolec, a to v nejzávažnějších záležitostech. V ostatních věcech je partnerem domácí církev. Za ni ovšem nemohou jednat lidé, kteří nemají důvěru ani Svatého

stolce ani věřícího lidu. Zejména církevně zakázané sdružení "Pacem in terris" je pro vztah církve a státu faktor vysloveně negativní. Katolický lid dal nejednou najevo jasně, kdo je jeho pravý mluvčí.

K vlastnímu jednání mohu prohlásit toto: Církev nestojí o privilegia. Přeje všem náboženským společnostem a všem občanům bez rozdílu přesvědčení svobodu k rozvíjení toho, co potřebují a na co mají právo. Církev potřebuje pouze prostor pro naplňování celého svého duchovního poslání a pro službu lásky všem lidem i společnosti. Věřící nemají mít místo ve společnosti jen jako pracovní síly, ale jako rovnoprávní občané. Tato země je jejich vlastí, cítí se za ni odpovědní a víra je rozhodně neodvádí od poctivého postoje ke společnému dobru.

Jame připraveni ke skutečnému dialogu o zásadním řešení postavení církve v našem státě. Jsme ochotni odpouštět minulé bezprávní, avšak nehodláme být mlčením spoluvinní na možném budoucím bezprávní vůči nám, našim dětem a vnukům. Samozřejmě uvítáme každý příznivý počín, nyní především zaplněním katastrofálního prázdna na hierarchické úrovni. Ale ani plný stav diecézních a světících biskupů ještě neznámá, že budou moci plně vykonávat svou duchovní službu, dokud zůstává nynější stav.

Katolický lid ode mne právem očekává nejen slova, ale i činy. Proto jsem se rozhodl k prvnímu kroku směrem k dialogu. Vážné jednání nelze vést bez důkladné přípravy. Pro stát ji obstarávají jeho experti. Církev potřebuje mít své experty. Proto jsem požádal některé členy církve s příslušnou kvalifikací, aby se ujali úkolu všestranně rozpracovávat danou problematiku.

Doufám, že jsem v podstatě splnil úkol, který mi svěřil katolický lid naší republiky, tlumočit jeho přání po nápravě vztahu státu k církvi. Očekávám vaši odpověď s nadějí a seznámím s ní naše věřící.

Přeji Vám, pane předsedo vlády, do nového období působení na tak odpovědném místě zdar při úsilí o pokojné spoužití všech občanů v našem společném státě. V tomto smyslu, jak nás učí naše víra, Vám vyprošuji já i naši věřící, kněží a řeholní osoby pokoj a dobro od Boha, Otce všech lidí.

V Praze na svátek sv. Vojtěcha 23.4.1988, František kardinál Tomášek
arcibiskup pražský

Na vědomí:

Svatému Oci Janu Pavlu II.

Ordinariátům diecézí v ČSSR

List otce kardinála Františka Tomáška

katolickým věřícím v Československu

Milovaní bratři a sestry,

posílám Vám srdečný pozdrav v den svatého Vojtěcha, mého slavného předchůdce na pražském biskupském stolci. Před 1000 lety patřili do jeho pastýřské péče Češi, Moravané, Slezané i Slováci. Od té doby vznikly na tomto rozsáhlém území další diecéze, ale dnes jsou téměř všechny bez biskupů.

Mnozí z Vás ze všech koutů naší republiky se setkali se mnou při různých příležitostech. Projevy srdečné přichylnosti ukázaly mně i komukoliv, jak pevným poutem lásky jsme spojeni v našem Pánu Ježíši Kristu. V posledních měsících jste mi poskytli neobyčejně přesvědčivý důkaz své důvěry v podobě více než půl milionu podpisů pod petici, kterou jsem podpořil. Považuji to za zmocnění stát se Vaším mluvčím, když žádáte, aby u nás došlo k nápravě vztahu státu k církvi a k věřícím. V tomto smyslu jsem zformuloval stanovisko, které posílám vládě ČSSR k rukám jejího předsedy Lubomíra Štrougala.

Mám radostnou povinnost poděkovat všem, kteří jste petici podepsali nebo podepsat chtěli a nemohli, neboť podpisování probíhalo improvizovaně a s obtížemi. Zvláštní dík si zaslouží ti, kteří při tom obětavě pomáhali. Mile mě překvapily upřímné sympatie mnoha spoluobčanů nekato-líků; pochopili, že nám nejde jen o vlastní výhody. Svoboda je nedělitelná, přejeme ji všem jiným stejně jako sobě.

Váhu Vašich podpisů zvětšuje strádání pro víru a církvev, které sotva koho z vás v minulých desetiletích nepostihlo. Odpouštění je křesťanská povinnost, nebylo by však spravedlivé nevzpomenout při této příležitosti s úctou zvláště těch, kteří složili těžší daň věrnosti Kristu ztrátou svobody, ba i života. S kněžími a biskupy, s řeholníky a řeholnicemi to byli i mnozí laici.

Dík a obdiv si zasloužíte vy všichni, kteří jste se odvážili pokračovat nevěřejně v aktivitě neoddelitelné od plného křesťanského života, avšak státní mocí pronásledované. Myslím na rodiče a další, předávající dětem a mládeži poučení o víře; na pečovatele o nemocné i po duchovní stránce; na vydavatele a šířitele náboženské literatury; na řeholní společnosti; na kněze i laiky, soukromě doplňující okleštěnou pastoraci, a na mnohé další.

Ať veřejně nebo v soukromí, stále jsme jedna Kristova církev. Mluvit o oficiální církvi a o druhé, politicky zaměřené "tajné církvi" je fikce a pomluva.

Události ozřejmily další věc, kterou vám chci položit na srdce. Je to odpovědnost vás laiků za církvev. Po léta jsem mluvil za vás téměř marně. Byl jsem označen za "generála bez vojska". Proto bylo třeba, abyste

promluvili vy. Nejsme vojsko a nebojujeme o moc. Ale povinnost hájit se proti nespravedlnosti je jeden ze základních kamenů mravnosti. I náš Pán se před soudem hájil proti falešnému obvinění a ohradil proti políčku.

Je správné, když jako občané uplatňujete svá práva vůči světské moci. To však není všechno, co máte možnost dělat. Je třeba ujímat se svých práv i fakticky. Litera zákona sice velmi zužuje náboženský život katolíků. Přesto je nám upíráno mnohé, co nezakazuje zákon, ale mimo zákonnou kompetenci lidé pověřeni veřejnou správou. Ale v každém právním státě platí zásada: Všechno, co není zakázáno, je povoleno - rozumí se zákonem, ne něčí libovůlí. Nebojte se tedy např. uskutečňovat plný církevní život v duchu Druhého vatikánského koncilu, ve farnostech i mimo ně. Na vás je také, abyste byli oporou kněžím, kteří se po minulých zkušenostech obávají ztráty možnosti sloužit vám veřejně. Nebojte se působit na mládež a děti - zvláště nyní, kdy se už veřejně vyslovují obavy o jejich mravní profil.

V podání vládě ČSSR tlumočím váš požadavek zásadní změny postoje státu k církvi a věřícím, zejména, že se nespokojíte malými ústupky z milosti místo respektování práv a mezinárodních závazků. Je třeba dosáhnout takového řešení, které by zabránilo vměšování státu do vnitřního života církve: tak chápu váš požadavek odhluky církve od státu, obsažený v petici. "avrhují zahájení vážného dialogu o celkovém stavu věcí, a to se skutečnými zástupci církve, kterým důvěřujete.

Uvědomil jsem si, že i já mám vůči vám povinnost, která nestrpí odkladu. Stále ještě se dovídám o postihování, šikanování, zastrašování nebo diskriminování kněží a laiků i jejich dětí. Kdyby takové jednání pokračovalo, byť i jen na nejnižších stupních moci, bylo by to špatným předznamenáním dialogu. Bylo by také neblahé, kdyby věřící žili s vědomím, že se jejich vlastní církve nesmí nebo nechce zastat.

Proto jsem se rozhodl nabídnout pomoc, kdykoli dojde k porušení spravedlnosti v souvislosti s vírou nebo církví. Když se někdo nedomůže práva normální cestou nebo s pomocí vlastních církevních pastýřů, má možnost obrátit se přímo na mne. S pomocí příslušných odporníků se budu snažit zasáhnout v jeho prospěch. Je zapotřebí, aby zcela vymizely ústrky vůči věřícím občanům. Uvítám všechny dobré zprávy o případech vyřešených přímo úřady.

Bratři a sestry, v této důležité chvíli našich dějin spojme odvahu s rozvahou, naději s trpělivostí, pravdivost s láskou. Pán vám žehnej.

Váš

23. dubna 1988.

František kardinál Tomášek
arcibiskup pražský

POZNÁMKY JUHO-SLOVANSKEJ BISKUPISKEJ KONFERENCIE
k aktuálnym otázkam o zmenách Ústavy SFRJ vo
svetle kresťanskej etiky

1. Katolícke spoločenstvo, ktoré vrástlo do všetkých národov a národností vo svete, taktiež na území SFRJ, je časťou spoločnosti a preto, v súlade so svojou povahou a poslaním, cíti sa zodpovedné za dobro každého človeka a celého ľudstva.

Druhý vatikánsky koncil, ktorého 25. výročie začatia oslavujeme a ktorý novým chápaním Evanjelia ako aj otvorenosťou voči každému pokroku si získal sympatie nie len veriacich, ale aj všetkých ľudí dobrej vôle, v slávnom vystúpení na tému Cirkiev v súčasnom svete učí:

Radosti a nádeje, žalosti a úzkosti ľudí dnešnej doby, najmä ohudobných a všetkých, čo trpia, sú zároveň radosťami a nádejami, žalosťami a úzkosťami učeníkov a niet nič naozaj ľudského, čo by nenašlo ozvenu v ich srdci /GS 1/. A tak Cirkiev, v tom istom čase 'viditeľné spoločenstvo a duchovná vspolnosť', kráča spolu s celým ľudstvom a prežíva vedno so svetom ten istý pozemský údel /GS 40/. Cirkiev verí, že prostredníctvom svojich jednotlivých členov a celého svojho spoločenstva môže takto značne prispieť k tomu, aby sa ľudstvo a jeho dejiny stali ľudskjšími /GS 40/. Taktiež veľký pápež Ján XXIII., ktorý začal proces otvárania sa Cirkvi pre problémy súčasného sveta, vo svojej encyklike *Mater et Magistra* učí:

Hoci úlohou svätej Cirkvi je predovšetkým viesť ku svätosti dušé a zabezpečiť im účasť na nebeských dobrách, jednako sa stará o každodenné potreby života ľudí; nie iba o ich udržanie a existenčné podmienky, ale taktiež o blahobyt a úspech v rôznych oblastiach, v súlade s podmienkami historického rozvoja /MM 3/. Cirkiev teda musí dbať o dobro všetkých tých národov, ktoré spojila s Kristom, aj v oblasti hospodárskeho života a spoločenských vzťahov /MM 179/.

2. Tieto a iné dokumenty učenia Cirkvi žiadajú od veriacich a celého katolíckeho spoločenstva, aby účinkovali v záujme rozvoja slobôd, spoločenskej spravodlivosti ako aj hospodárskeho pokroku a prostredníctvom tohoto všeobecného rozvoja ľudských hodnôt sa pričinovali o zabezpečenie slobody viery ako aj práv veriacich a Cirkvi. A priam tieto práva sa rozhodujúcim spôsobom stávajú meradlom a zárukou všetkých ľudských práv - osobných, rodinných, spoločenských. Preto my, biskupi, ako predstavitelia kato-

líckej Cirkvi v SFRJ, považujeme za svoju povinnosť vyjadriť naše stanovisko v spoločenskej diskusii na tému zmien istých častí Ústavy SFRJ. Chceli by sme týmto spôsobom pomôcť všetkým, ktorí po tom naozaj túžia, aby súbor základných štátnych zákonov bol silnejším a účinnejším činiteľom rozvoja spoločného dobra.

3. Cirkev neobdržala od Pána žiaden určitý ekonomický ani politický program, ale bola poslaná, aby osvecovala Jeho svetlom cesty rozvoja jednotlivcov a spoločenstva, aby si ľudia a spoločnosť mohli v tomto svetle správnejšie, úspešnejšie a predovšetkým, spôsobom dôstojnejším človeka, poradiť s konkrétnymi problémami. Preto takisto teraz nevystupujeme s návrhmi politickej alebo ekonomickej povahy, ktoré sú doménou spoločensko-politických organizácií jestvujúcich v našom štáte. Takéto konkrétne riešenia sú v kompetencii príslušných odborníkov a oprávnených osôb. Každý veriaci, ako člen spoločensko-politických organizácií, má právo na vlastné presvedčenie a jeho obranu. Nezávisle od toho je povinný rešpektovať etické zásady a prízvukovať spoločenskú etiku, ktorá v súlade s Božím zameraním ľudskej dôstojnosti a slobody túži nielen po rozvoji tvorivých síl, ale takisto po spravodlivom podiele na dobrách a po spravodlivej účasti na riadení. Táto kresťanská, evanjeliová a koncilová etika spoločenská zaväzuje každého katolíka, aby aj pri tejto príležitosti, keď ide o zmeny Ústavy, zodpovedne splnil svoju občianskú povinnosť, v stupni, aký mu umožňuje zákon a spoločenská situácia.

4. Je známe, ako to vyjadril pápež Jan XXIII. v encyklike Mater et Magistra i pápež Ján Pavol II. v encyklike Laborem exercens, že súčasný rozvoj si vyžaduje zružovanie a plánovanie v čoraz väčšom rozsahu. Na celom svete možno pozorovať úsilie po hospodárskej spolupráci. Súčasne tie isté cirkevné dokumenty - v zhode so súčasným demokratickým povedomím, ktoré na základe bolestných skúseností sa stráni všetkých odosobnených centier sily a bohatstva - požaduje, aby nevyhnutné ekonomické zväzky nespomalili rozvoj práv jednotlivca a spoločnosti v oblasti spoluzodpovednosti a vplyvu na podieli z výnosov práce. Máme nádej, že toto evanjeliové a všeľudské povedomie, napriek všetkým ťažkostiam, omylom a zneužitiam, sa už natoľko rozvinulo, že sa netreba obávať jemu odporujúcich riešení.

6. Vedomí si toho, že plnšie sformulovanie predpisov zaručujúcich rešpektovanie ústavného zápisu o slobode viery, právach veriacich a ich spoločenstiev nie je bezprostredným dôvodom súčasných zmien Ústavy, myslíme si, že by mohli byť príležitosťou :

na korektúru odpovedajúcich ustanovení. Ľudské práva tvoria nerozlučiteľný celok a treba ich uskutočňovať v celku. Skúsenosti s uskutočňovaním týchto slobôd v našom štáte nám kážu navrhnúť dôležité zmeny.

7. Nepredkladáme návrhy nových formulácií, súdime totiž, že lepšie vzniknú v spoločenskej diskusii a počas práce príslušných komisií. Chceme iba zdôrazniť, že hlavný zdroj nejasností a prekrucovaní spočíva, medziiným, v súčasnom konštitučnom zápise o mieste a úlohe Zväzu komunistov Juhoslávie v spoločnosti ako aj marxizmu v celkovom verejnom živote, a osobitne vo výchove a osvete.

8. V VIII. kapitole Základných zásad Ústavy SFRJ, v prvom odseku, je napísané, že ZKJ je vedúcou ideovou a politickou silou robotníckej strany a všetkých pracujúcich ľudí pri budovaní socializmu a uskutočňovaní solidarity pracujúcich ľudí ako aj bratstva a jednoty národností Juhoslávie.

Nie je naším cieľom hodnotenie spoločensko-politickej úlohy ZKJ v konkrétnom zriadení. Avšak tvrdenie, že je medzi inými vedúcou ideovou silou, umožňuje interpretáciu, že jeho ideológia, to je svetonázor, je ústavne akceptovaný a uprednostnený. Keďže ZKJ nemá svoj výrazne ateistický svetonázor, takáto interpretácia môže viesť, a často v praxi vedie, k uprednostňovaniu ateizmu a k zdôvodňovaniu šírenia tohoto názoru hromadnými oznamovacími prostriedkami ako aj výchovným a osvetovým systémom. S tým je spojený aj tretí odsek V. kapitoly Základných zásad Ústavy SFRJ.

Výchova a vzdelávanie sa opiera o výdobytky súčasnej vedy a v zvlášť marxizmu ako základu vedeckého socializmu a má za cieľ prispôsobenie ľudí k práci a samospráve ako aj výchovu v duchu dedičstva socialistickej revolúcie, socialistickej etiky, samosprávnej demokracie, socialistickeho vlastenectva, bratstva a jednoty, zrovnoprávnenia národov a národností ako aj socialistickeho internacionalizmu.

9. Spolu so všetkými veriacimi nášho katolíckeho spoločenstva a, máme nádej, že i s väčšinou obyvateľou nášho štátu, sme hlboko presvedčení, že výchova a vzdelávanie v našej krajine môže splniť všetky svoje úlohy bez podčiarkovania úlohy marxizmu. Upozorňujeme, že termín "marxizmus" je v našom prípade veľmi nejasný a práve preto umožňuje nesprávnu interpretáciu a zneužívanie, ktoré nepristáva Ústave. V tomto texte sa marxizmus označuje za oblasť spoločenských vied súčasnosti, hoci nie je vedeckou disciplínou v presnom zmysle tohoto slova, ale skôr určitým spôsobom myslenia a chápania sveta, jeho historického a spoločensko-hospodárskeho

rozvoja. Keďže však privilegovaný nositeľ tohoto svetonázoru - ZKJ - ho neoddeľuje od ateizmu a očakáva takýto postoj aj od svojich členov, citovaný text Základných zásad Ústavy SFRJ bezprostredne umožňuje nanútenie ateizmu školám a iným inštitúciám. Bola by veľká škoda neopraviť pri príležitosti zmeny aj toto nedopatrenie.

Máme nádej, že prípravné komisie, ako aj sám ústavodarný orgán, príjmu naše stanovisko ako dobromyseľný návrh, berúc do úvahy neskrývané želanie veľkého počtu veriacich občanov. Nikomu nemôže byť ľahostajné, ako sa v tomto štáte cítia veriaci. Preto treba zmeniť tvrdenie o ZKJ ako o vedúcej sile tak, aby bolo očividné, že neobsahuje ateizmus, ani ho neimplikuje.

10. V súlade s predloženými potrebami a túžbami, v záujme spoločného dobra navrhujeme, aby sa tieto kisto zmenili všetky odseky Ústavy, ktoré hovoria o náboženských slobodách a právach Cirkvi ako aj o predchádzaní náboženskej nenavisti a sformulovať ich tak, aby bolo úplne jasné, že ateizmus nie je nijako privilegovaný pred teizmom, že urážanie citov a svecných náboženských hodnôt je takisto trestné, že slová "náboženstvo" a "náboženský" nemajú pejoratívne zafarbenie, ani politický prízvuk.

11. Usudzujeme, že Ústava musí zreteľne zaručovať: slobodu svedomia, myslenia a združovania; skutočnú rovnosť veriacich vo verejnom živote, čo zahŕňa možnosť vykonávať všetky povolania a zastávať všetky funkcie; právo rodičov na výchovu detí vo viere a slobodu katechizácie; základné náboženské slobody pre osoby nachádzajúce sa vo vojsku, nemocniciach, opatrovateľských domoch a väzeniach.

Sme presvedčení, že na základe všetkých doterajších skúseností je jasné, že naše požiadavky nie sú bez základu, že majú na zreteľ zlepšenie spoločenskej atmosféry, a tým samým lepšiu a odpovedajúcejšiu účasť veriacich ľudí vo všetkých podnikaniach týkajúcich sa spoločného dobra celej krajiny, všetkých národov a národností čo ho tvoria.

Split, 10.X. 1987

Za Biskupskú konferenciu Juhoslavia
predseda

Franjo kardinál Kuharič

(Glas Koncila č. 43 z 25.10.1987)

.....

VATIKÁN

Ján Pavol II. prijal účastníkov medzinárodného sympózia "Veriaci v ZSSR dnes", organizovaného talianskym strediskom "Ekumenické Rusko", medzinárodným združením pre ľudské práva a talianskym helsinským komitétom za spoluúčasti iných náboženských organizácií. Pápež povedal o.i.: "Hoci pochádzajú z rôznych krajín a patria k rôznym náboženským vyznaniam, spája ich zaangažovanie za hodnoty, ktoré prekračujú zemepisné a kultúrne hranice. Medzi ne patrí viera v Boha a sloboda vyznávať ju i praktizovať so všetkými z toho plynúcimi dôsledkami... Zdá sa mi neuveriteľné, že právo na náboženskú slobodu, tak vznešené, tak hlboko ľudské je v rôznych častiach sveta často v rozpore s ústavnými formuláciami zle interpretované alebo zjavne šliapané. Tak sa veriaci stávajú predmetom pozrievania, nedôvery, ako by si zasluhovali menej dôvery než iní občania... Náboženstvo prežívané v plnej slobode so všetkými svojimi osobnými i spoločenskými dôsledkami prispieva k duševnému pokoju a väčšej jednote medzi ľuďmi. Je teda faktorom mieru, rozvoja, spolupráce pre spoločné dobro."

Sv. Otec sa vydá r.1989 na apoštolskú cestu do Nórska, Dánska, Švédska, Fínska a na Island. Bude to prvá návšteva pápeža v Škandinávii v dejinách.

Pozn.red.: V týchto krajinách je spolu asi 170.000 katolíkov. Kedy príde pápež k nám, kde je asi 10 miliónov katolíkov?

Sv. Otec prehovoril k účastníkom medzinárodného kongresu rodín Afriky a Európy. Nadväzujúc na 20.výročie vydania encykliky Pavla VI. "Humanae vitae" povedal o.i.: "Mnohé dnes nielen nepomáha manželom, ale stavia im značné ťažkosti. Sem patrí aj snaha posťahovať manželské vzťahy na úroveň príležitostných vzťahov. Je to nespravodlivá snaha, ničiaca jednu zo základných hodnôt každého civilného spolunažívania a deštruktívne pôsobiaca na mládež. Okrem toho manželskú lásku a jej pravé prežívanie zťažuje hedonistická mentalita propagovaná komunikačnými prostriedkami, ideológiou priechiacou sa evanjeliu. Tým strašnejšie je, ak náuku encykliky spochybujú samotní teológovia a dušpastieri, zatemňujú pravdu cirkevného učenia, ktorá je nediskutovateľná. Za 20 rokov, ktoré nás delia od vydania encykliky "Humanae vitae", veľa štátov prejavilo logiku priechiacou sa životu, zrieklo sa dôstojnosti obrancov nevinného života legalizovaním potratu. Je to skutočná masakra nevinných, každodenne uskutočňovaná na svete. Je to vzburá proti Bohu Stvoriteľovi, jedinému Pánovi života a smrti ľudí. Je to neuznávanie Boha Bohom. Je to absurdné úsilie budovať svet, v ktorom by Boh bol celkom cudzí. Encyklikou "Humanae vitae" pápež Pavol VI. vyjadril presvedčenie, že prispeje k obrane manželskej morálky a k budovaniu ozaj ľudskej civilizácie. 20 rokov po vydaní tohto dokumentu nechýbajú dôkazy, ako odôvodnené bolo toto presvedčenie; a sú to argumenty nielen zo strany veriacich, ale každého zdravo mysliaceho človeka o určení ľudstva, každého, kto vie zbadáť, do akých dôsledkov vedie neposlušnosť voči svätému zákonu Božiemu."

K novinárom z NSR Ján Pavol II. povedal o.i.: "Jedine pomocou vlastných publikácií má Cirkev možnosť kompletne predstaviť svoje učenie a stanovisko a zúčastniť sa sebe vlastným spôsobom diskusií, ktoré sa týkajú tak významných otázok ako je etika, mier a spravodlivosť."

BULHARSKO

Katolícka Cirkev v Bulharsku má 2 diecézy rímskeho obradu, majúce spolu asi 80.000 katolíkov, o ktorých sasará len 30 knazov pokročilého veku, lebo v krajine niet knazského seminára.

ČSSR

Jeden štatistický občan spotrebuje ročne 10 litrov alkoholu, 30% dospelých pije alkohol nadmieru.

KUBA

Jeziťskú komunitu na Kube navštívil generál Spoločnosti Ježišovej P.Peter-Hans Kolvenbach.

Kubánski biskupi požiadali vládu o súhlas s príchodom 52 kňazov. Dostali dovolenie na vstup 20 kňazov a 30 rehoľníc. Cirkvi tiež bolo dovolené kúpiť autá pre niektoré farnosti na vidieku a doviesť isté množstvo náboženskej literatúry.

POĽSKO

Krakovský pomocný biskup Albin Malysiak povedal na tému laikov o.i.: "Proti skvelej myšlienke laikátu sa objavujú ťažkosti a to zo strany duchovných aj laikov. U kňazov dost často vidíme kvietizmus, nedostatok odvahy angažovať sa za niečo nového. Kňazi sa často nevyznajú v narastajúcich spoločenských problémoch, nemajú tiež vždy najlepší prehľad o pastoračných problémoch, okrem toho niektorí nevedia viesť dialóg, radšej pěstujú monológ. Keď laik povie iný názor, vyvoláva to ich nervozitu. Kňazi sa často odovolávajú na západné vzory laikátu, ktoré vcelku sa neukázali najlepšimi v dušpastierstve. Kňazi sa boja, že laici ich budú dirigovať a manipulovať, že budú chcieť všetko, a nie vždy múdro, meniť. Krátko povedané, obávajú sa nadvlády laikov. Niekedy počuť, že k už jestvujúcim problémom pastoračie sa pridajú nové - problémy s laikmi."

V Sejme /sneme/ v rámci diskusie o zahraničnej politike katolícky poslanec R.Bender predložil problém bielych miest vo vzťahoch poľsko-sovietskych /Katyn, pakt Ribbentrop-Molotov, deportácie na Sibír v rokoch 1940-41, moskovský proces s 16 vedúcimi poľskými štátnikmi/, problém anexie poľského vodného priestoru v Pomoranskej zátok Nemeckou demokratickou republikou, a porušenie konkordátu s Vatikánom vládou v r.1945. Minister Orzechowski povedal, že nemožno hovoriť o "anexii poľského vodného priestoru cez NDR", keď ide iba o "Stretnutie záujmov". A pokiaľ ide o konkordát, podľa ministra nemožno hovoriť o jeho porušení, ale o jeho vypovedaní vzhľadom na "vzťah Vatikánu a episkopátu ku spoločenským premenám uskutočňovaným na úsvite ľudového Poľska". Poslanec J.Maciszewski informoval o stave prác komisie poľských a sovietskych historikov, ktorí diskutujú o.i. o probléme "premiestnenia" poľského obyvateľstva v rokoch 1939-41 a 1944-45, o osude dôstojníkov a vojakov internovaných v Kozielsku I a II, Stabielsku a Ostaškove, a o Katyni.

ZSSR

Jediným miestom v Kyjeve, kde možno počuť poľštinu, je katolícky kostol sv.Kríža. Ešte r.1939 v strede Kyjeva fungovali 2 katolícke kostoly: sv. Alexandra a sv.Mikuláša. Hneď po vojne boli zatvorené: kostol sv.Alexandra prerobili na planetárium a sv.Mikuláša na archív. Poľské obyvateľstvo si zriadili vtedy na p rižérii mesta kaplnku pod názvom sv.Kríža, ktorá funguje dodnes. Nachádza sa na uličke Šepetovskaja, ktorej jeden okraj tvorí borovicový les, a druhý tvoria súkromné prízemné domky ukryté za vysokými plotmi. Nezasvätený okoloidúci nezbadá tam nič zvláštneho. Iba v nedele a sviatky zovšadiaľ sa tiahnu skupiny ľudí, na okraji ulice parkuje dlhý rad áut. V jednom z týchto domkov sa nachádza duchovné stredisko kyjevských katolíkov. Iba ich menšia časť sa zmesť do nevelkej kaplnky. Tí, čo prídu včasnšie, môžu nájsť miesto na vybetonovanom dvore, ostatní stoja jednoducho na ulici. Prichádzajú tiež početní veriaci z okolitých obcí, aby aspoň raz za čas prijali sviatosť pokánia a sv.prijímanie. Najbližší kostol je v Žitomiri, 4 hodiny cesty vlakom. Veriaci starostlivo opravujú staré predrevolučné modlitebné knižky, s láskou ich opatrujú a odovzdávajú z pokolenia napokolenie. Možno preto sv.omša v kaplnke znie tak archaicky. Spievajú sa piesne a hymny, ktoré v Poľsku už dávno vyšli z užívania. Mládež školského veku nikdy nie je v samej kaplnke, ba ani na nádvorí. /Pozn.prekl.: mládež nábožensky "ovplyvňovať" je zakázané/. Ale s radosťou sa zúčastňujú modlitieb, vymenujú si obrázky, ktoré sa komu podarilo dostať od príbuzných z Poľska alebo od došlých hostí. Sú veľmi cenené. Držia ich nie doma na poličke s knihami, ale pri sebe, u srdca.

Veľa rokov kyjevskí katolíci nemali stéleho dušpastiera. Kňaz dochá-

dzal iba na nedele a sviatky. Pred 3 rokmi sa rozhodol ubytovať sa natrvalo v mansarde nad kaplnkou. Úrady tolerovali jeho prítomnosť. Situácia sa zmenila iba minulého roku. Počas jednej di skusie o perestrojke pred televíznou kamerou predstaviteľ mestskej správy informoval katolíkov, že knazovi bol povolený trvalý pobyt a bola vytvorená oficiálna farnosť. Na zlepšenie situácie kyjevských katolíkov mal vplyv aj príchod matky Terezy z Kalkaty. Už pred jej príchodom bola vyasfaltovaná cesta vedúca ku kaplnke. Letné verandy prilepené ku kaplnke boli obložené tehlo, čo umožnilo trochu rozšíriť jej vnútro. Pred vchodom umiestnili tabuľku so zoznamom všetkých r.ka.tsvatých nachádzajúcich sa na teréne sovietskej Ukrajiny. Možno ich spočítať na prstoch jednej ruky, ale predsa len existujú a nie sú prázdne.

/M.Przeciszewski/

"Múdra zahraničná politika vyžaduje statoostlivo rešpektovať všetky reality súčasného sveta, a v tom aj okolnosť, že spomedzi 5 miliárd ľudí na zemi väčšina sú veriaci" - píše "Meždunarodnaja žizn".

"Lektori ateizmu okresného stupňa sú často nedostatočne teoreticky pripravení. V takej situácii nemôžu oponovať náboženským dogmám. Je nedostatok lektorov ateizmu špecializujúcich sa na islam, ale aj na iné vyznania" - lamentuje "Pravda Vostoka".

Medzinárodná biblická spoločnosť oznámila, že tohto roku rozšíri v ZSSR vyše 650.000 exemplárov biblie a iných náboženských vydaní.

Vedúci Rady pre veci cirkevné pri Rade ministrov ZSSR Konšt.Charčev povedal novinárom z "Le monde", že "žiadny právny predpis nebráni dovozu Bible, ktorá sa neráta k protisovietskej literatúre".

/Pozn.red.: hodné povšimnutia pre našich colníkov a príslušníkov ŠtB, ktorí robia domové prehliadky/.

V moskovských kinách premietajú 2 nové filmy: "Studené leto 53" o politických vaznoch, a dokumentárny "Viac svetla", ktorý prezentuje doteraz desaťročia nedostupné filmové žurnály.

V ZSSR boli liberalizované predpisy týkajúce sa umelých potratov. Prípustná lehota bola predĺžená z 12 na 28 týždňov, bol rozšírený katalóg nelekárskych indikácií /smrť otca, uzavzenie matky alebo otca a "iné situácie, v ktorých je narodenie decka objektívne nežiadúce"/. Sovietska tlač neraz referovala, že počet umelých potratov v ZSSR niekoľkoraz prevyšuje počet živo narodených. Sovietski demografovia tvrdia, že počet pôrodov u slovanského obyvateľstva by mohol byť o 30% vyšší nebyť neplodnosti spôsobenej tými zákrokmi.

POĽSKO

V Lubline z iniciatívy Spoločnosti priateľov Katolíckej univerzity lublinskej sa konali ďakovné modlitby za milosť krstu Ruska, prosby za vzájomné odpustenie vín a za lásku medzi obomi národmi /Rusmi a Poľiakmi/. Počas pobožnosti boli vystavené relikvie sv.Kríža, pri ktorých sa konalo pokrstenie Rusi a ktoré sú od čias Kazimíra Veľkého vlastníctvom Poľska.

VIETNAM

Na zasadnutí vietnamskej biskupskej konferencie vystúpil riaditeľ Štátnej komisie pre veci náboženské. Rozhodnutie Sv.Stolice kanonizovať 117 mučeníkov / z toho 96 Vietnamcov/, ktorí boli v 17. a 18.storočí usmrtení pre vieru, označil za "škodlivé pre zlepšenie vzťahov medzi štátom a cirkvou, medzi Vietnamom a Vatikánom".

Biskup z Opole /PĽR/ povzbudzuje k modlitbám za katolícku cirkev v Československu.

Alfonz Mossol, opolský biskup, vydal 29.marca 1988 pastiersky list nasledujúceho znenia:

V encyklike venovanej tisícstému výročiu evanjelizačného diela sv.Cyri-la a Metoda "Slavorum apostoli" nájdeme nasledujúce slová modlitby Sv. Otca: "Celá Cirkev ďakuje Tebe, ktorý si povolal slovanské národy k viere, za ich dedičstvo, aj za to, čo tieto národy priniesli do spoločného imania. Osobitne Ti za to vďaky vzdáva slovanský pápež. Kiež by toto dedičstvo nikdy neprestalo obohacovať Cirkev, európsky kontinent i celý svet! Kiež by nechýbalo v súčasnej Európe i súčasnom svete!" /Slav.apost.31/. V tom istom duchu - vo svojom najnovšom apoštolskom liste vydanom pri príležitosti tisícého výročia pokreštančenia Ruska "Euntes in mundum" -Sv.Otec ďakuje Trojjedinému Bohu za to, že sa svetlo evanjelia cez kyjevskú Rus dostalo "až k brehom Tichého oceánu a ešte i ďalej." /Euntes 4/.

Toto povedomie spoločenstva, tento rozmer univerzálny aj partikulárny, ktorý tvorí dve základné žriedla v živote Cirkvi, nám káže spojiť sa katolíckmi Čiech a Slovenska, ktorí začínajú prvý rok veľkej novény pred oslavou tisícého výročia smrti sv.Vojtecha, apoštola oboch našich národov.

Katolíci Čiech a Slovenska sú našimi bratmi vo viere, našimi spolupratmi -Slovanmi, našimi susedmi, s ktorými spája našu diecézu najdlhšia hranica, siahajúca od Kamenice pod Pačkovom až po Chalupky pri Ratiboři. A preto ich radosti sú našimi radostami a ich starosti našimi starostami.

Po Veľkej Noci sa začínajú rozhovory medzi predstaviteľmi Svätej Stolice a československou vládou. Tieto rozhovory sa týkajú základných záležitostí života Cirkvi v tej krajine. Chceme našich bratov katolíkov v Československu podporiť modlitbou, "lebo u Boha nič nie je nemožné", aby výsledok rozhovorov bol v súlade s úmyslami Sv.Stolice i vôľou českých a slovenských katolíkov; aby v tamojšej Cirkvi nebolo diecézy bez biskupa ani farnosti bez kňaza. Vieme predať, čo to znamená, keď ľudu Božiemu chýba služba biskupov a kňazov.

Dúfame, že tieto naše modlitby podporia naši spoloční svätí patróni uctievaní aj v našej diecéze: sv.Cyril a Metod, sv.Vojtech, sv.Václav a sv.Ján "epomucký. Predovšetkým však v Mariánskom roku zverujeme tieto ťažké a neraz bolestné záležitosti Matke Cirkvi. "Prečo by sme nemohli všetci spoločne pozerat' na ňu ako na našu spoločnú Matku, ktorá prosí za jednotu Božej rodiny a ktorá všetkých predchádza na čele dlhého zástupu svedkov viery v jedného Pána, Syna Božieho" /Red.mater 30/.

Živení touto nádejou chceme v týchto dňoch, t.j. od Veľkonočného pondelka až do Bielej nedele do našich modlitieb zaradiť záležitosti katolíckej Cirkvi v Československu medzi zvláštne naše duchovné starosti.

Č o j e a č o n i e j e s p o l o č e n s t v o .

Malé spoločenstvá katolíckych kresťanov /u evanjelikov je to dávno samozrejmosťou/, zvlášť mladých, sa javia stále viac v dnešnej dobe naliehajúcou nutnosťou, ak chce cirkev prežiť a rozvíjať sa. Túto skutočnosť chápe celý rad mladých veriacich, ale nevie v mnohých prípadoch, ako na to. Radi by žili v spoločenstve, chceli by ho založiť, nemajú však jasno a sú rozpačití, keď príde na základnú otázku, kto má spoločenstvo tvoriť, aké má byť jeho náplň a program.

Snáď sa i ty sám potácaš v zemetrasení tejto výzvy a prosíš o pomoc. Tento článok /rovnako i ďalšie v budúcich číslach/ ti ju ponúkajú.

I. Sám nemôžeš byť šťastný!

Tieto slová povedal pred asi tridsiatimi rokmi francúzsky apoštol malomocných Raoul Follerau. Ku šťastiu, k tomu, aby tvoj život bol zmysluplný, potrebuješ nutne spoločenstvo druhých ľudí. Tým bola pre teba v dobe detstva rodina. Teraz už ale dospievaš a tvoje názory sa s názormi otca, matky, poprípade starších súrodencov a príbuzných začínajú rozchádzať. Generačný problém, normálna ~~psychická~~ psychologická záležitosť. Si sám. Ale poznal si, že "sám nemôžeš byť šťastný". Hľadáš niekoho zo svojich vrstovníkov, s kým by si mohol zdieľať svoje starosti, ktorí ti porozumia, pretože zmyšľajú podobne ako ty. Sám ~~naozaj~~ nemôžeš byť šťastný.

II. Tvoj "koperníkovský" objav.

Sám nemôžeš byť šťastný ani so svojou vierou, ktorú si ^{si} z rodného domu priniesol alebo ktorú si získal mimo rodinného prostredia, keď ťa Pán oslovil nevšednou udalosťou v tvojom živote /sklamanie, smrť niekoho z blízkych, choroba, alebo snáď príležitostným čítaním dobrej knihy, poprípade i Písma svätého, ktoré ^{si}ti "náhodou" /belgický kardinál Suenens raz vtipne prehlásil, že "náhoda je Božie inkognito"/ dostalo do ruky, eventuálne opäť "náhodou" navštevou bohoslužieb a pod., - a ty ^{mu} povedať svoje "áno", ale zostal si bezradne stáť, nevediac, čo teraz ďalej. Určite si túžil zdieľať niekomu svoje zážitky, vnútorné boje i pochybnosti, niekomu zo svojej generácie alebo niekomu, kto by ti bol v zmyšľaní blízky, ale si nevedel komu. Niekoho takého si hľadal, možno vedome, možno podvedome.

Ten, ktorému si uveril, o tom vedel. Keď sám nemôžeš byť šťastný vôbec v ničom, tým skôr nie v pomere k Bohu. Nevystačíš si so svojou vierou sám v tomto zmaterializovanom prostredí, kde veriaci žijú v diaspore. Keď si hľadal spoločenstvo niekým vo viere, plnil si len Pánovu výzvu "kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja uprostred nich" /Mat 18,20/. Tam, kde existuje spoločenstvo, je plne prítomný, ale nie tam, kde sa jednotlivec so svojím tzv. "náboženským presvedčením" izoluje a uchyluje do najvnútornejšieho súkromia bez akéhokoľvek vzťahu k okoliu. Ani Ježiš Kristus nezostal sám, vyvolil si dvanásť apoštolov, s ktorými utvoril spoločenstvo.

Ty si odišiel z rodného domu do mesta na štúdiá alebo za prácou - a teraz zrazu po dlhých týždňoch alebo snáď mesiacoch duchovného života v samote si naraz "objavil" na bohoslužbách svojho spolužiaka alebo kolegu. Alebo bolo tomu ináč? Možno to nebol spolužiak ani kolega, možno ťa oslovil /oslovila/ neznámy mladý muž či dievča, ktorých si videl v kostole a ponúkli ti priateľstvo, možno si takého nepoznal v kostole, ale v športovom oddiele či v jazykovej škole, kde ste sa dali do debaty a ty si naraz zistil, že je veriaci, možno ťa niekdo veriaci tvojej generácie priviedol ku konverzii, možno tomu bolo ešte ináč, ale nech už tomu bolo akokoľvek, ver, že k tomuto "koperníkovskému objavu", že nie si so svojou vierou sám, ťa neprivedol nikto iný než Ten, ktorý sa modlil v Getsemanskej záhrade: "...aby všetci boli jedno, ako Ty, Otče, vo mne a ja v Tebe..." /Ján 17,21/. Spomeň si na chvíľu, kedy to všetko zašalo a poďakuj Pánovi vrúcnou modlitbou za tú milosť!

III. Začiatky

Kolko vás bolo na začiatku? Traja, piati, možno i ôsmi. Po svätej omši v nedeľu ste spolu hovorili, slovo dalo slovo - a bol z toho spoločný výlet, ktorý sa líšil od podobných podnikov ľudí "tohto sveta" tým, že sa nevykladali sprosté vtipy a že ste sa nebáli konverzovať i na tzv. "ožehavé" témy, možno ste dali spoločne dohromady niekde v lese u kapličky Otčenáš či Anjel Pána. Bolo vám spolu dobre, zvlášť keď mal niekto gitaru a zanôtil nejakú duchovnú pieseň typu "Spoj nás v jednom Pane", "Nečakaj na svoj deň" a pod. Túžba podobný výlet opakovat' sa skoro realizovala, tentoraz možno na nejaké pútné miesto. Akási vnútorná sila vás nútila byť spoločne častejšie, začali ste sa teda schádzať u niekoho v byte. Spievali ste duchovné piesne, rozprávali o všetkom možnom, ale pravidelne ste zahajovali nejakou tradičnou, naučenou modlitbou. Bolo to krásne.

IV. Kríza

Čas, ten neúprosne Boží prorok, preverujúci svojím prísnyim metrom všetko, čo sa javí na prvý pohľad vábne, podrobil kritike i vaše spoločenstvo. Piesne, ktoré ste na začiatku tak radi spievali, sa vám naraz zdali obohrané, jeden druhého ste už poznali nielen z tej dobrej, ale i z tej horšej stránky, pretože chyby a nedokonalosti sa dlho skrývať nedajú, niektorí snáď nadviazali vážnu známosť a separovali sa od ostatných, chcú byť len pre seba. Vaše spoločenstvo sa dostalo do krízy.

V. V čom bola chyba?

Vaše spoločenstvo bolo partou. Niet pochyb, že dobrou partou, avšak predsa len partou na úrovni priateľských skupín vašich neveriacich vrstovníkov. A preto ho musí zákonite stretnúť osud všetkých takých a podobných párt - rozpad. Uskutočňuje sa to tak vždy s pribúdajúcim vekom a tým i zmenou spôsobu života a jeho požiadaviek.

Ale ty si chcel niečo trvalého, keď nie na celý život, teda aspoň na dlhšiu dobu dobrých pár rokov. Je treba vytvoriť niečo iné než len priateľskú partu mladých ľudí katolíckeho svetového názoru. To ešte nie je spoločenstvo. Treba ísť ďalej, Pán Ježiš ťa vyzýva: "Zájdí na hlbínu...! /Luk 5,4/.

VI. Rodí sa spoločenstvo

Keď chceš, aby vaša skupina priateľov bola navzáj spoločenstvom a nie len spoločnosťou, partou, a tak neostáva, než sa obrátiť o pomoc a radu k niekomu inému. K tomu, ktorému Peter povedal: "Pane, ku komu pôjdeme? Ty máš slová večného života..." /Ján 6,68/. Vašu komunitu nesmie dávať do kopy len ten fakt, že všetci ~~veria~~ veríte a chodíte do kostola. Pán by k tomu povedal: "Či to nerobia i pohania?" /Mat 5,46/. Či filatelisti, záhradkári, rybári, stúpenci toho istého politického programu a pod. sa nedávajú dohromady z dôvodov spoločného záujmu alebo presvedčenia? Vás ale nesmie dávať dohromady záujem alebo presvedčenie, vás musí spojiť Kristus. Nejde o iný cieľ než o to jediné: Ježiš Kristus je začiatok, stred a cieľ. Len čo vaša/doposiaľ/ parta prijme Ježiša Krista ako jediný pravý dôvod, pre ktorý treba dať (sa) dohromady a postaví svoje vnútorné zväzky na nom ako na pevnom základe, v tom momente už je "počaté" spoločenstvo.

VII. Spoločenstvo je nedeliteľnou štruktúrou cirkvi

Vieme, že cirkev je mystickým telom Kristovým. Každá jej štruktúra je súčasťou tohoto mystického tela /porov. Jozef Zverina: Odvaha byť cirkvou/: diecéza, farnosť, rodina. K tomu pristupuje v poslednej dobe spoločenstvo ako nutný medzičlánok medzi farnosťou a rodinou. Nejde vôbec o jav špecificky náš, vyvolaný vonkajšou perzekúciou a nedostatkom organizačných možností oficiálnej cirkvi, ako by sa snáď mohol niekdo domnievať. Práve v krajinách, kde má cirkev plnú náboženskú slobodu, spontánne vznikla požiadavka vzniku neformálnych komunit, lebo anonymita a vzájomná odsudzenosť v niekoľko - tisícových veľkomestských farnostiach a tradičný formalizmus plný predsudkov a generácie trvajúcich rodových

nepriateľstiev vidieckych farností ťažko mohli byť miestom naplnenia ideálu, ktorý postavila pred dva tisíc rokmi prvá kresťanská komunita v Jeruzaleme: " Obec veriacich mala jedno srdce a jednu dušu" /Sk. 4,32/.

Také spoločenstvá vzájomnej bratskej lásky, duchovnej i fyzickej pomoci, vyplývajúce zo spoločnej modlitby, ktorá k tomuto členov skupiny fomuje, nadväzujú na prvokresťanské komunity v staroveku. Stredovek so svojím dôrazom na masovosť tomuto prejavu kresťanského uvedomenia vyhradil život v kláštoroch, čo pretrvalo až do 20. storočia, kedy sa stáva pre kresťana život v komunite znovu nutnosťou, ak má zostať jeho viera nezdeformovaná. V západných zemiach začala existencia týchto spoločenstiev v rámci cirkevnej štruktúry už pred druhou svetovou vojnou, konkrétne v Španielsku/spoločenstvo nazývané "Opus Dei", o ktorom prinesieme informáciu v niektorom z ďalších čísel/, tendencia k ich vytváraniu sa prejavovala tiež v rámci tzv. Katolíckej akcie /hnutie laického apoštolátu začaté pápežom Píom XI./, a najmä v organizácii francúzskej katolíckej robotníckej mládeže JOC, ktorá mala veľký ohlas aj u nás. Po druhej svetovej vojne nastúpil ešte pred Druhým vatikánskym koncilom dynamický rozvoj tohoto trendu kresťanskej sebarealizácie v Taliansku, Nemecku a Severnej Amerike. Koncil podnietil ešte viac jeho rozvoj. V krajinách Latinskej Ameriky /najmä v Brazílii/ sa stali tieto komunity avantgardou riešenia sociálnej otázky a praktickou ukážkou možnosti ako likvidovať krikľavú biedu kresťanskou láskou podľa vzoru prvokresťanskej jeruzalemskej obce, v ktorej "... nebolo žiadneho chudobného" /Sk 4,34/. To isté sa deje v Afrike a Ázii. Spoločenstvá majú veľký význam i pre správne chápaný ekumenizmus, ako dokazuje hnutie mladých okolo ekumenickej kláštornej komunity vo francúzskej dedine Taizé, inšpirované charizmatickou osobnosťou priora Rogera Schutzta /budeme o tom v niektorom ďalšom čísle viac informovať/. Na potrebu tvoriť komunity rozvíjať v nich svoju osobnosť upozorňoval často pri svojich stredajších generálnych audienciách pápež Pavol VI. , to isté robí aj terajšia viditeľná hlava cirkvi Ján Pavol II., ktorý ešte ako krakovský arcibiskup sám inšpiroval a duchovne viedol niekoľko komunit mladých.

Stále rastúca a naliehavejšia potreba pre kresťana 20. storočia žiť a duchovne sa rozvíjať v spoločenstve s inými sa dá považovať za volanie Ducha svätého. Už preto, že o tom hovoria stále dôraznejšie cirkevné authority. Preto pre teba aj pre ostatných, ktorým sa dostala informácia o možnosti pretvoriť vašu skupinku v spoločenstvo, platí slovo Písma: "Dnes, keď začujete Pánov hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia" /Ž 95,7/. Každé také spoločenstvo, aj to vaše, ktoré sa iba rodí, je článkom cirkvi. Vaša komunita si bez obáv môže povedať : my sme cirkev. Cirkev v malom, cirkev vo svojej mikroštruktúre. A ako cirkev sme tiež telom Kristovým, preto tiež môžete plniť úžasu a vďačnosti za Ježišovu lásku k vám prehlásiť: my, naše spoločenstvo, sme Kristus. Chodíš do spoločenstva preto, aby si tam adoroval /chválil a velebil/ Krista, aby si sa tam s ním stretol /prárodzene inak ako v Eucharistii/. Ak si toto pochopil, potom ti spoločenstvo nikdy nezovšednie. Ak príjmu tento postoj všetci, potom duchovne porastiete.

VIII: Poriadok spoločenstva

V západných krajinách niektoré skupinky v túžbe po dokonalej jednote spoločne žijú, rodiny aj slobodní. Kupujú veľké domy alebo činžiaky, kde sa nastahujú do väčších bytov rodiny, do menších slobodní, aby viedli spoločný život podľa vzňou prvotných kresťanských obcí, ako ho líčia Skutky apoštolské. Niektoré hnutia vytvárajú aj celé menšie mestá.

My nemáme také ~~zitate~~ možnosti a nemusíme nad tým plakať. Rozhodujúci je duch a nie vonkajšia forma. Nevadí, že členovia komunity bývajú na opačných koncoch mesta alebo v rozličných dedinách. Aj tak môže panovať v spoločenstve atmosféra bratskej lásky, pochopenia jedného pre druhého a ochota k obeti.

a/ K tomu je pravda nulté vytvoriť poriadok komunity a jej program, čo nie je možné bez tzv. ani_mátora. Animátor /alebo tiež moderátor/ nie je vodca v pravom slova zmysle, ale skôr duchovný inšpirátor, človek, ktorý si vie získať prirodzenú autoritu u druhých pre svoj hlboký duchovný život a dobrý príklad opravdivého kresťanského svedectva medzi ľuďmi, ktorý pôsobí a ovplyvňuje svojou láskou, jemnosťou, taktom a nie rozkazovaním.

Je tiež nutné, aby svojimi náboženskými vedomosťami prevyšoval ostatných a na úrovni svojho veku a vzdelania mal primerané informácie z katechizmu, čo pravda nijak neznamená, ako by sa azda mohol niekto mylne domnievať, že animátorom musí byť nutne človek s diplomom. Nie. Môže to byť aj jednoduchý človek, ktorý nemá žiadne "papiere" o vyššom vzdelaní, ale nesmú chýbať vyššie uvedené vlastnosti, ktoré vyplývajú zo známej zásady "sentire cum ecclesia" /cítiť s cirkvou/, čo zahŕňa aj snahu poznať, čo cirkev učí, lebo cez jej náuku hovorí ku mne Duch svätý. Duchovne hlboký katolík preto nikdy nie je primitívom v náboženskom vzdelaní, lebo sama zbožnosť ho núti poznať Krista čo najlepšie a najviac. Pápež Pius X. raz vyhlásil: "Neznalosť katechizmu je neznalosť samého Krista". Animátorom rozhodne nemôže byť človek, ktorý zastáva názor /čo sa bohužiaľ niekedy stáva/, že katechizmus a náboženské vzdelanie sú k ničomu, vraj stačí len čítať Písmo sv. a Duch sa už postará... Keď sa ujme taký moderátor spoločenstva, potom vo väčšine prípadov prestane byť spoločenstvom katolíckym. U takéhoto postoja možno vždycky v pozadí vidieť pýchu v symbioze s lenivosťou: Ja už nepotrebujem viac vedieť, mňa Duch svätý dostatočne osvvetľuje... .. preto preč s autoritou cirkvi, ja sám som sebe i druhým jedinou autoritou. Zárukou dobrého ovplyvňovania spoločenstva je animátor pokorný, vedomý si svojej nedokonalosti a vidiaci v autorite cirkvi pomoc pre seba i pre druhých.

b/ Dostávame sa k ďalšiemu dôležitému problému - spojenie s viditeľnou cirkvou. Animátor v záujme zachovania katolicity /jednoty s cirkvou/ sprostredkováva kontakt s duchovným, ktorý o spoločenstve vie a ho usmernuje. Nie je však vhodné, aby knaz bol priamo animátorom komunity, lebo tu sa jedná o záležitosť laického apoštolátu, dohodnotenie laikátu v cirkvi /v minulosti dlho hlavne len klerikálnej/, jeho samostatnosti a vlastnej zodpovednosti. Doporučuje sa, aby k tomuto jednému kňazovi, ktorý prevezme nad spoločenstvom svojho druhu "duchovný patronát"; chodili všetci členovia ku sviatosti zmierenia /nie je však podmienkou/. Pokiaľ sa knaz pravidelne účastní stretnutia komunity, nech uzná, že toto je autonómna sféra laikov a pri modlitbe alebo diskusií vystupuje vždy tak, aby bolo zrejmé, že rešpektuje postavenie animátora. Keď sa však zistí, že sa v komunite vyskytli bludy alebo nebezpečné duchovné excesy, nech si vyhradí na konci stretnutia slovo a dôrazne na to upozorní, poprípade katolícku náuku vysvetlí.

Veľmi často sa stáva, že miestny farár nesúhlasí s existenciou spoločenstva vo svojej farnosti, ba dokonca ho i zakazuje. Možno počuť od niektorých knazov argumenty typu: "Keď nemá komunita vedenie knaza, môžu sa vyskytnúť bludy..." V skutočnosti ale toto nie je pravým dôvodom ich pozície proti neformálnym skupinám. Stačí len takému duchovnému vyzvať: "No dobre, otče, tak sa ujmite nášho vedenia..." Ihneď má sto vyhovoriek, že nie je na to čas, pretože opravuje kostol atď. Keď sa nedáte a trochu ho "pritlačíte", povie celkom otvorene: "Ludia, ja nechcem prísť kvôli vám o štátny súhlas..." A ste u koreňa. Náš ateistický štát sa od prvopočiatku obával laického apoštolátu, preto sa snaží, aby cirkev u nás mala podobu čiste len klerikálnu a laici boli odsúdení k naprostej pasivite. Štátne orgány knazom v pastorácii neustále zdôrazňujú, že aktivizácia laikov je nežiadúca. Poslušnosť, ktorú pri zákazom účasti v spoločenstve farár tvrdo vymáha, nie je teda poslušnosť voči cirkvi, ale voči cirkevným tajomníkom a ďalším štátnym zložkám. Keď chceme byť naozaj poslušný cirkevnej autorite, tak musíme svojho farára v tomto neposlúchnuť, lebo k zakladaniu komunit vyzýva koncilný dekrét o laikoch "Apostolicam actuositatem", pápež a stovky biskupov na celom svete, čo sú pre mňa väčšie autority než môj ustrašený farár, resp. kolaborujúci ordinár typu Jonáša alebo Onderku, najmä keď sa toho roku v Ríme bude konať synoda o laikoch, kde majú byť znovu spomenuté neformálne komunity ako pozitívny jav v cirkvi.

Čo teda robiť? Jednoduchá odpoveď: nevšímať si zákaz farára a "ísť do toho". Nie je však vhodné správcu farnosti zbytočne provokovať, naopak je lepšie, keď o existencii vašej komunity nebude vôbec vedieť /čo ale neznamená, že sa vyčleníte zo života farnosti, naopak, nech je vaša účasť na liturgii tým horlivejšia, rovnako tak i ochota pomôcť, napr. pri opravave kostola/. Medzi knazmi v susedných farnostiach vždy nájdete niekoho, najmä spomedzi mladých, kto bude ochotný poskytnúť vám duchovnú službu; konečne

necháva rásť a dáva^{mi} šancu k obráteniu, k tomu aby som sa stal pšenicom.

Je potrebné, aby každý povedal druhým, ako ho Božie slovo zasiahlo. Je užitočné, keď sa namiesto všeobecnej formy /oslovilo ma.../ použije forma modlitbová /Pane, ďakujem Ti, že si mi ukázal.../, nie je to však podmienkou, je žiadúca sloboda vyjadrenia. Práve tak nesmeli a málo výreční by nemali byť nútení k vyjadreniu, sú skúsenosti, že bratská atmosféra ich nakoniec strhne a bariéru uzavretosti prelomí.

Veľa záleží na animátorovi. On je zodpovedný za to, aby v prípade menej zrozumiteľného textu sa postaral o primeraný výklad, čo sa hodí bezprostredne po jeho prečítaní. Ak nemá sám jasno, nech to zabezpečí do budúceho stretnutia /výbornou pomôckou môže byť Petrušov preklad Nového Zákona, vydaný Kresťanskou akadémiou v Ríme, ktorý obsahuje kvalitné vysvetlivky/. Až sa spoločenstvo "zabehá", potom sa vyplatí, keď animátor vyzve, aby ďalšie stretnutia každý raz viedol niekto druhý z komunity. On sám si vyhradí iba prípadné usmernenie, keby bolo treba. Ten kto vedie stretnutie, začína úvodnú modlitbu, určuje, kto prečíta text Písma /alebo vyberie príslušnú stať, ak sa nepreberá systematicky/ a jednotlivé reflexie zhrnie do záverečnej modlitby. Ak sa dosiahne stav, keď pri vedení spoločenstva sa striedajú všetci, vtedy ide o komunitu vyspelú a dobre fungujúcu, v ktorej je zrejmá Pánová prítomnosť.

Ďalšou časťou programu, ktorá nesmie nikdy chýbať, je spontánna modlitba, t.j. modlitba vlastnými slovami. Komunita sa stáva ozajstným spoločenstvom až vtedy, keď prosby jednotlivca sa stanú ~~patx~~ prosbami všetkých, t.j. keď každý môže predložiť svoje pätálie a prosiť o modlitbu. Avšak kde sú prosby, tam musí byť i chvála a ďakovanie. A máme naozaj za čo ďakovať, už len za to, že sa môžeme ako spoločenstvo stretnať, že žijeme v tejto dobe, kedy treba vydávať svedectvo a najmä, keď Pán vypočuje niektorú z našich prosieb, ktorú sme mu ako spoločenstvo predložili. Formulovať vlastnými slovami prosbu Pánovi prítomnému v komunite a tiež mu vlastnými slovami ďakovať je základným predpokladom rastu komunity. My katolíci sme boli zvyknutí iba na modlitby naučené, k modlitbe spontánnej nás v minulosti na rozdiel od evanjelických bratov takmer nikto nevedel. Musíme sa to učiť. Najľahším začiatkom je modlitba ruženca, ktorý sa možno modliť ináč ako mechanickým odriekavaním, veď ide o modlitbu rozjímavú. Stačí, keď po prvý raz animátor, až ľudia vyslovia svoje prosby, vyzve na tento úmysel k modlitbe desiatku a začne sám vlastnými slovami krátku modlitbu /5-10 viet maximálne/ na príslušné tajomstvo. Príklad: Rozjímame o tajomstve "ktorý bol pre nás ukrižovaný": Mária, Tebe zveril ^{Ježiš} Ján a s ním aj nás; to všetko urobil v hodine svojho strašného utrpenia, keď v prvom rade myslel na nás a nie na seba; pomôž nám, Panna Mária, podľa príkladu Tvojho Syna nemyslieť v prvom rade na svoje ťažkosti, ale hlavne na ťažkosti a utrpenie iných... Potom sa zborovo recituje Otčenáš a desať Zdravasov už bez uvádzania tajomstva. Nabudúce si vezme túto modlitbu niekto iný. Ale sa dá použiť ten spôsob, že každý si vezme /najmä ak je účastníkov presne 10/ 1 Zdravas a príslušné tajomstvo zreprodukuje vlastnými slovami. Príklad: Zdravas... ktorý zmŕtvychvstal...; Zdravas... ktorý vstal zmŕtvych aj v mojom vnútri...; Zdravas... ktorý svojím vzkriesením mi umožnil začať nový život... atď. K takej modlitbe ruženca je vhodné i neskôr, keď sa spoločenstvo zdokonalí v spontánnej modlitbe, sa z času na čas vraciať, lebo Matka Božia má v modlitbe katolíka svoje dôležité miesto.

Animátor môže tiež niekoho poveriť, aby si nabudúce spísal príhovory a v spoločenstve ich predniesol s aklamáciou "Prosíme Ťa, vyslyš nás", prípadne so spievanou odpoveďou podľa melódie z Taizé "Christe, exaudi nos...", "Kyrie eleison..." spod., takisto si môže niekto pripraviť modlitbu vďaka s odpoveďou "Ďakujeme Ti, Pane...". Skúsenosť je taká, že tým sa postupne prelomí ostych a nesmelosť a po niekoľkých stretnutiach dôjde k harmonickému vrúcnej modlitbe vlastnými slovami, a jednotliví členovia komunity na seba tématicky nadväzujú, bez toho, že by sa dohovori-
li. Také modlitebné stretnutie je krásnym zážitkom a kto to zakúsil, má vždy túžbu niečo podobného opakovať, lebo v takej atmosfére aj človek

nemusi ísť ani o kňaza v pastorácii, veď nám stačí, že má "súhlas" od Ducha svätého, ten štátny nám môže byť s prepáčením ukradnutý.

Výnimočne sa môže vyskytnúť aj opačný extrém. Farár nadšene súhlasí so vznikom spoločenstva, ale nepripustí samostatnú iniciatívu, chce všetko viesť sám, neberie do úvahy právo laikov na autonómiu v tejto činnosti. Vtedy treba jednať ako v prvom prípade: stiahnuť sa z jeho vplyvu, samozrejme taktne a tichosti, a dôsledne dbať na to, aby ste ho nezranili.

c/ Od tohto vonkajšieho poriadku spoločenstva sa dostávame k poriadku vnútornému, najmä k otázke vlastného stretnutia a témy.

Ideálom je "nezhášať Ducha" /Sol5,19/ a nič nepredpisovať napr. v otázke ako často sa stretať, môže existovať rozdiel podľa možností a potrieb toho alebo iného spoločenstva. Niektoré komunity cítia potrebu stretať sa každý týždeň, iné raz za 14 dní, alebo raz za mesiac. To všetko je vec dohody, ktorá vzíde nie z posedenia pri káve, ale z modlitieb a prosieb, aká je v tejto veci vôľa Božia.

Spoločenstvo by nemalo byť ohraničené vekom, vzdelaním alebo stavom, ale nemožno to brať krčovite. Rodiny si často lepšie porozumejú než slobodní, ak to poslúži účelu, prečo neoddeliť komunitu mladých rodín od komunity slobodných? Kde táto nutnosť nevzniká, nech sú ženatí /vydaté/ spolu so slobodnými. Podobne pokiaľ ide o rozličné vekové kategórie a o rozličnosť prístupov, daných rozličnou odbornosťou a kvalifikáciou. Pokiaľ nevznikne nutnosť deliť, zostaňte spolu, ak sa ukáže užitočným rozdeliť spoločenstvo, nebaťte sa k tomu pristúpiť. Iba je potrebné úzkostlivo sa varovať neprirodzenosti a žipnutia na vlastnej predstave.

Spoločenstvo by malo mať 5-15 osôb. Akonáhle komunita rastie nad 20 ľudí, treba ju rozdeliť, lebo v tak veľkom počte sa spoločenstvo ťažko zvládne, nehladiac na priestorové možnosti, lebo stretnutia sa konajú spravidla u niekoho na byte. Optimálny čas stretnutia je 2 hodiny, najmä ak sa koná vo večerných hodinách. Niekedy ale Pán môže chcieť, aby sa program pretiahol, najmä ak ide o modlitbu za niekoho. V takom prípade "prekročenie časového limitu" vyvolá spontánny súhlas všetkých a je prijaté s nadšením.

Pristupujeme k obsahu stretnutia. Základným pravidlom je, že obsah stanoví Pán Ježiš prítomný v spoločenstve. Tento Ježiš k nám hovorí cez svoje Slovo, ktoré je zachytené v Písme svätom. Preto Písmo sväté nemôže chýbať pri žiadnej schôdzi komunity. Je možné voliť po dohode ~~ja- možnosť~~ jeden z dvoch spôsobov meditácie nad Písmom. Alebo systematicky preberať niektorú knihu /najlepšie z Nového Zákona/ kapitolu po kapitole, alebo prenechať iniciatívu Duchu svätému a po jeho vyzvaní a prosbe o svetlo otvoriť náhodne Písmo sväté s vierou, že takto zvolený text nám poskytol Pán pre dnešné stretnutie. Úvodná modlitba animátora, spev za sprievodu gitary a chvíľa ticha nutná k sústreďeniu má pomôcť vytvoriť atmosféru, v ktorej sa prežíva Pánova prítomnosť.

Príslušný text Písma niekto prečíta. Potom všetci zotrávajú chvíľu v tichom zamyslení, kedy nechajú Božie slovo na seba pôsobiť a pýtajú sa, ako ich osobne oslovuje. Omyl, ktorého sa mnohé spoločenstvá dopáštajú, spočíva v tom, že sa každý pýta: "čo tento text hovorí?", čím myslí, čo hovorí všeobecne. Namiesto spoločnej meditácie tak dochádza ku spoločnej exegézi. Aby sa dospelo k meditácii, treba chápať Písmo sväté ako osobný list Pána pre mňa. Príklad: Mám pred sebou 13. kapitolu Matúšovho evanjélia - Ježišovo podobenstvo o kúkoľe medzi pšenice. Ak sa pýtam všeobecne "čo text hovorí", stane sa naša meditácia úvahou o zlých kresťanoch, ako a podľa čoho ich poznám, že v minulosti tak vždy bolo v Cirkvi atď. Toto je iba poučujúce, to si môžem rozumovou úvahou odvodiť. Ale ak sa pýtam "čo tým chce Pán povedať mne osobne", potom si musím so všetkou vážnosťou položiť otázku, čo som ja, či kúkoľ alebo pšenica. Ak sa pozriem na seba kriticky, tak povediac "Božími očami", veľmi rýchlo zistím, že v mojom živote boli situácie, keď som bol s kúkoľom, ba často som chcel kúkoľ vytrhávať. Pri tomto zistení musím žasnúť nad Božou dobrotou, ktorá mňa, kúkoľ

nábožensky ľahostajný si aspoň na chvíľu uvedomí, že "tu je Pán..." /1 Kor 14,25/. Spoločenstvo potom nikdy nezovšednie a všetci na nan tešia.

Okrem Písma a modlitby má však spoločenstvo formovať aj po iných stránkach. Ak sa zúčastňuje pravidelne kňaz alebo laik teologicky vzdelaný, môže byť polhodina venovaná napr. prehlbovaniu katechetických vedomostí, ak je niekto humanitne vzdelaný, mal by vedieť poskytnúť informácie o cirkevných dejinách, najmä o sporných a bolestných témach, o našich svätcoch, je tiež možné preberať na pokračovanie Dokumenty II. vatikánskeho koncilu, ak sú k dispozícii apod. Často sa ale stáva, že meditácia nad Písmom a modlitba zaberú všetok čas vyhradený stretnutiu. V tom prípade len nie žiadnu krčovitosť! Animátor nech má toľko ducha pružnosti, že teoretickej časti vyhradí iný večer. Všetko treba riešiť vzájomnou dohodou podľa miestnej situácie.

Ideálom je, aby komunita bola spoločenstvom modlitby v prvom rade. Niektoré komunity sa orientujú na spiritualitu cirkvou uznaných hnutí /Taizé, Fokolare apod./, ktoré u nás nemajú možnosť slobodného pôsobenia. To však neprekáža, aby niektorá komunita, keď sa zoznámi z literatúry alebo pomocou zahraničných kontaktov /najmä s NDR/ s takým duchovným hnutím, sa ho nepokúsila realizovať vo svojej štruktúre rozjímania a modlitby. Za každú cenu však treba sa varovať vnucovania hocičoho. Pre spoločenstvo platí viac než hoci kde inde zásada: všetko prirodzene, dohodou, nikdy nie vnucovať. Akonáhle začne animátor presadzovať svoje postoje a prístupy, spoločenstvo nesplní svoj cieľ, t.j. sprítomniť v zhromaždení bratskej lásky Krista, a nakoniec sa rozpadne. Spoločenstvo funguje vtedy dobre a je trvalé, keď je daný maximálny možný priestor spontánnosti pri modlitbe a meditácii nad Písmom svätým. Túto spontánnosť animátor dôsledne, ale s jemnosťou a taktom, vedený Duchom svätým, usmernuje vo zmysle väčšej jednoty, vzájomnej lásky, vernosti Cirkvi a hlavne Kristocentризmu. V spoločenstve je prítomný Ježiš, to musí byť hlavný motív, prečo tam chodíme.

A ako poznáš, že je prítomný? Po ovocí. Ak jednotlivci vydávajú svedectvo, že sa v ich živote niečo zmenilo k lepšiemu, ak ich ortopraxia /správne jednanie, chovanie a vzťahy k druhým/ je intenzívnejšia a viac odpovedá evanjéliu, ak rastie ich chuť k modlitbe, potom o tom nemožno pochybovať. Dôležitým kritériom je vzťah medzi členmi navzájom. Nemožno považovať za skutočné spoločenstvo také, ktoré sa stretá len v určený deň a hodinu a inak o sebe nevie. Keď napr. niekto dlhšie ochorie a zo spoločenstva nenájde sa nikto, kto by ho navštívil, ide o karikatúru spoločenstva. Takisto ak niekto potrebuje pomoc s upratovaním, sťahovaním, má finančné problémy. Príklad jeruzalemskej kresťanskej obce, ktorá mala "jedno srdce a jednu dušu" /Sk 4,32/, treba brať smrteľne vážne. Kedy konečne budú i na nás ukazovať moderní pohania ako na prvých kresťanov s poznámkou: "Pozrite, ako sa milujú!" Spoločenstvo je najlepšou možnosťou ako sa to "naučiť". Táto láska sa neuzatvára len "do svojich radov", naopak je inšpiráciou pre angažované svedectvo a ozaj evanjeliové nasadenie v službe druhým podľa Božieho zámeru a Božej vôle, realizáciou tzv. služobnej viery, čo vyššie štádium proti tzv. viere záchranej, keď som sa rozhodol prijatím Spasiteľa do svojho osobného života sa zachrániť sám. Teraz mi ale Pán ukazuje, že tak ako nemôžem byť sám šťastný, tak nemôžem byť ani sám spasený. Záchrana je možná iba vtedy, ak budú zachránení aj ostatní, veď Ježišova krv bola vyliata za všetkých. Musím sa preto podľa toho, ako mi On ukazuje, zaangažovať za spásu tých druhých, v Jeho službe, lebo On nemá inú túžbu ako zhromaždiť všetkých "v jednom ovčinci pod jedným pastierom", aby "nikdo nezahynul, ale mal večný život" /Ján 6,40/.

Justín